

Görcsné Dr. Muzsai Viktória –
Szilágyi Magdolna (szerk.)
Multimédia Projekt DVD
(Multimedia Projekt DVD) és
Német nyelvtanulás/tanítás
– dinamikusan

Kézikönyv a Multimédia Projekt
DVD-hez*
(Deutschlernen / lehren – dynamisch.
Handbuch zum DVD Multimedia
Projekt)

Győr: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó,
2011. 132 p.
ISBN: 978-963-334-036-3

A Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Karának Idegen Nyelvi és Irodalmi Intézeti Tanszéke az EdTWIN projekt 2008–2011 (Ikerkapcsolatok az oktatásban, AT-HU Háttáron Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013) keretében készítette el a fent nevezett anyagot, mely 4 DVD-n, 660 percnyi módszertani-didaktikai felvételből és a hozzá kapcsolódó kézikönyvből áll. A kötet előszavából megtudhatjuk, hogy a DVD-k, valamint a kiegészítő és háttéranyagokat tartalmazó kézikönyv a KER (Közös Európai Referenciakeret) ajánlásait alapul véve kíván olyan újszerű módszertani ötleteket, eljárásokat bemutatni, melyek az utóbbi évek során hatékonyságuk révén bevett módszerekként honosodtak meg az intézmény tanítóképzői gyakorlatában (5). A mű legfontosabb célkitűzése, hogy a megszerzett szakmai tudást, gyakorlati tapasztalatot minél közelebb hozza, konkrét példákon keresztül bemutatva tárja a felhasználó – elsődlegesen gyakorló tanárok – elé, elősegítve módszertani tárházuk gyarapodását, felfrissítését a tanórák tervezéséhez és megtartásához. További célkitűzés-ként fogalmazódik meg a projektbemutatóra

készített meghívó szövegében (125), hogy a tananyag diákoknak kíván országismereti témákat újszerű formában bemutatni.

Az anyag címe azonban okozhat némi fejtörést: a „multimédia” szó jelentése alapvetően csupán több csatorna egyidejű jelenlétét mondja ki, de a szó mai használata – főként az oktatás területén – a számítógép, illetve tágabb értelemben véve az információs és kommunikációs technológiák felhasználására, alkalmazására utal. Így a „Multimédia projekt DVD” elnevezés hamis elvárásokat kelthet a felhasználóban, aki a fent említett konnotációból kifolyólag más tartalmakat és eszközöket, illetve felhasználási módot (is) várna. Ennek ellenére nem csalódik majd, aki az anyag gazdag tartalmába betekintést nyer. A DVD-sorozat a következő témaköröket tartalmazza, melyek egyben a kézikönyv szerkezetének alapjául is szolgálnak:

A. Kommunikációs játékok (interaktív szótárként, a mindennapokra, a logikus demokrácia tanulásához): A fejezetben felsorakoztatott játékok sokrétűen hasznosíthatóak a nyelvoktatásban, hiszen különböző oktatási célok, nyelvi témakörök kapcsán, többféle variációban felhasználhatóak.

B. Irodalmi projektek (bábszínház, két-nyelvű irodalmi projekt, hősök és lovagi tornák, drámapedagógiai példák): A fejezetben képet kapunk arról, milyen oktatási céllal és módszertani megfontolások mentén válhat az irodalom a nyelvtanítás hatékony eszközévé.

C. Cselekedtető játékok (tantárgyakat átfogó tanításhoz kapcsolódó módszerek): A fejezetben három konkrét példát látunk több érzékszerv bevonásával tantárgyakat átfogó, különböző ismeretköröket összekapcsoló és összefüggéseiben tárgyaló projektekre.

D. Ötletek a tanároknak (az oktatás térbeli alakításának szervezése, oktatás zenével, ritmusérzék használata, interaktív országismeret, a mobil bőrrönd – tanítási ötletek a mindennapokra): A munkaformák szervezésének, alakításának módja a tan-

* A kézikönyv letölthető a következő weboldalról:
http://www.nyme.hu/fileadmin/dokumentumok/atfk/edtwinn/konyv/multimedia_belivek.indd_JAV__4_.pdf
(Letöltve: 2014. 07. 06.)

terem megfelelő átrendezésével, kialakításával, zene, ritmus és országismeret felhasználása, valamint egy tanári oktatási és szemléltetőeszközöket tartalmazó bördönd bemutatása a cél.

E. EU-projektek (EU-projektek folyamatának bemutatása, a Viseus-projekt, egy multimédiás európai projekt): A fejezet az EU-projektekben rejlő lehetőségeket tárgyalja bevezető előadás és két konkrét példa segítségével.

F. Iskolai példák (a nyelvtanulás első lépései – tanórai felvétel az Öveges József Gyakorlóiskola közreműködésével): Az órafelvétel egy 2. osztály németóráját mutatja be a Tamburin 1 nyelvkönyv „Állatok” témaköréhez kapcsolódóan, kiegészítő tananyagok segítségével. Az órán többek között megfigyelhetjük egy nyelvtani szabály önálló felismerését példákban, majd megfogalmazását a tanulók által, valamint különböző kommunikációs és kooperációs tevékenységeket is.

G. Egyetemi példák (játékos országismeret – mikrotanítások felvételei, a CENT-ROPE-RÉGIÓ ifjúsági nyelve – tréning, nyelvtanulás segítése e-learninges anyagokkal): A fejezet első felében felvételeket láthatunk az egyetem hallgatói által tervezett országismereti témájú órák mikrotanításáról és a kapcsolódó közös értékelésről. Ezt követően rövid tréningfoglalkozást láthatunk az „ifjúsági nyelv” témakörében, valamint egy e-learninges tananyag céljait és elemeit ismerhetjük meg.

A DVD-n szereplő példák a kézikönyv használata nélkül is érzékletesen és részletesen mutatják be a témakörökhöz rendelt, de az egyes alfejezetekhez kapcsolódóan gyakran több variációt is felsorakoztató (például a Kommunikációs játékok alfejezetei, 8) módszertani ötleteket, így a filmfelvételek önmagukban is elégségesnek mondhatóak a bevezetésben említett célok eléréséhez. Azáltal, hogy az első öt fejezetben (A-B-C-D-E) az egyes példákat részletes módszertani bevezető

tő indítja, lépésről lépésre bemutatva a kitűzött célokat, munkaformákat, felhasznált anyagokat, majd mindezt általában a konkrét megvalósítás bemutatása is követi hallgatókkal végzett szimulációk segítségével, teljes képet kapunk az adott módszerről, a sikeres megvalósítás lépéseiről, valamint az esetleges nehézségekről, problémákról. A kézikönyv anyagai elősegítik a bemutatott módszerek elsajátítását: az egyes témakörök bevezetéseként összefoglaló jellegű tanulmány ad átfogó képet az adott módszerről (például A dobozszínház [38] vagy a Nemzetközi projektekről – dióhéjban című [48] fejezet), valamint egyes kiválasztott példák konkrét anyagait is bemutatja, elérhetővé, sokszorosíthatóvá teszi. Ezáltal lehetővé válik, hogy az adott módszer iránt érdeklődő tanár az első lépéseket kész, kipróbált és az oktatásban bevált minta alapján tegye meg.

Az anyag iskolai (F) és egyetemi (G) példákat felsorakoztató részei a korábban tárgyalt módszertani ötletekből merítenek.

Az iskolai tanóra felvételéhez a kézikönyvben megtaláljuk az igen részletes, célokat, munkaformákat és az egyes szakaszok ellenőrzésének módját is felsorakoztató óravázlatot. Megtalálhatóak ugyanitt a felhasznált, saját készítésű tananyagok és megoldásaik megfelelően nagyított, nyomtatható formában, így az óra egyes elemei, vagy akár teljes egésze is kipróbálható hasonló célcsoport esetén. Az egyetemi hallgatók mikrotanításának és az azt követő értékelésnek filmfelvétele, kiegészítve a kézikönyvben megtalálható segédanyagokkal (óravázlatok, tananyagok stb.) a felsőoktatásban, a tanító- és tanárképzésben is jól hasznosítható anyagrész. A mikrotanításokról készült felvételeknél azonban meg kell említenünk, hogy a jó módszertani ötleteket és megvalósításokat valamelyest csorbítja a feltűnően hibás nyelvhasználat, mely még a legalapvetőbb osztálytermi szavakra, kifejezésekre is kiterjed (a mai óra témája, dolgozatok pármunkában stb. német megfelelői). Sajnos mindez a kézikönyvben nyomtatott formában is megjelenő óravázlatokban,

feladatlapokon is fellelhető, jóllehet a téma bevezetője csupán esetleges „kisebb tárgyi tévedések”-ről tesz említést a hallgatói munkák kapcsán (75). Ennélfogva ezek az anyagok csak megfelelő ellenőrzés és hibajavítás után ültethetőek át a gyakorlatba, valamint a célkitűzésben szereplő mintaadó, példaadó szerepük is csak részben érvényesíthető. Ez gondosabb előkészítéssel elkerülhető lett volna: például a hallgatói óratervek és tananyagok páros/csoportos vagy tanári korrigálásával, valamint az osztálytermi nyelvhasználat alapvető elemeinek elsajátításával még a mikrotanítások előtt – elősegítve ezzel a helyes nyelvi forma rögzülését a bemutató órák során is. Az egyetemi példák között ezenfelül egy osztrák vendégelőadó az ifjúsági nyelv témakörében tartott szemináriumáról, valamint a Moodle oktatói keretrendszerben elérhető, a hallgatók nyelvtanulását támogató tananyag-ról kapunk képet. Mindkettő színesíti a felhasználható módszerek palettáját, ennek ellenére főként az utóbbival szemben vannak apróbb kifogásaim. Sajnos a legmodernebb eszközök felhasználása nem jár törvényszerűen együtt modern módszertani szemlélettel. Így itt is egy tradicionális, messzemenőig deduktív szemléletű, nyelvtani drillezésre alapozó ismeretbővítést láthatunk, melynek során a digitális tanulási környezet adta lehetőségeket csupán minimális szinten használja ki a tananyag (például a megfelelő interaktivitás és a kommunikatív-kooperatív tanulási formák teljes hiánya miatt). Mindazonáltal a tervezés és felhasználás során érzékelhető elkötelezett tanári hozzáállást, valamint az anyag önellenőrzést és ezáltal a saját tanulási folyamat felelős irányítását szolgáló elemi elősegíthetik a sikeres felhasználást.

Az említett hiányosságok azonban nem vonnak le érdemben a mű értékéből, és többnyire nem befolyásolják az elkészítés során szem előtt tartott célkitűzések megvalósulását. Külön kiemelem, hogy az anyag oroszlanrészét tolmácsoló Stefan Aubreville lektor szemináriumi keretek között tartott bemutatói nem csupán az adott módszer elsajátítását

teszik lehetővé a felhasználó számára. Az óratevés, a tanulói/hallgatói aktivizálás és a filmfelvételen keresztül is érzékelhető pozitív atmoszféra megteremtése példaértékűnek mondható, és sok gyakorlati tanulással, tippel szolgál minden leendő vagy gyakorló oktató számára a köz- és a felsőoktatásban egyaránt.

Összességében elmondható, hogy a DVD-sorozat és a kapcsolódó kézikönyv sokszínű, jól használható a modern módszertani szemlélet és módszertár fejlesztéséhez, akár egyéni, önálló keretek között, akár a felsőoktatás tanító- és tanárképzési intézményeinek szakmódszertani kurzusain.

Dringó-Horváth Ida

Árva Valéria – Márkus Éva (szerk.)

Education and/und Forschung II.

[Oktatás és kutatás II.]

Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2013. 371 p.

ISSN: 1587-4249, ISSN: 1786-416x

Az ELTE Tanító- és Óvónőképző Karának (a továbbiakban TÓK) kötete első ránézésre kétnyelvű (angol/német) kiadványt ígér az oktatás, illetve pedagógia és a kutatás témaköréből, de ha az olvasó fellapozza, ennél szélesebb körben talál tanulmányokat, mind tartalmában, mind nyelvben: négy angol, egy francia, két magyar és tizenkét német nyelvű cikket olvashatunk. Az írások zöme (tizenhárom) a pedagógia, illetve nyelvpedagógia témakörbe tartozik, négy német nyelvű írás a nemzetiségi kutatásokkal foglalkozik, a nyelvészet és irodalomtudomány tárgykörébe pedig egy-egy tanulmány sorolható. A széles választék első pillanatban elrettentette a recenzenst, hisz nem járatos mindegyik témában, ráadásul nem is bírja mind a négy nyelvet. Végül mégis nekifogott a recenzióknak azzal a gondolattal, hogy megnézi, olvasóként mit tudhat meg belőle. Kicsit rendhagyóan látott neki a feladatnak: nem sorban kezdte el olvasni a tanulmány-